

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice

Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) a supus consultării publice un nou proiect de decizie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice din România ca urmare a modificării Strategiei naționale din acest domeniu prin adoptarea Ordinului ministrului comunicațiilor și societății informaționale nr. 461/2009.

Perioada de consultare pentru proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, publicat pe pagina de internet a ANCOM la data de 18 octombrie 2010, a expirat la data de 19 noiembrie 2010.

Modificările propuse de proiectul de decizie în conformitate cu noua strategie, față de prevederile în vigoare ale Deciziei ANRC nr. 1074/2004 privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, cu modificările și completările ulterioare, vizează, în principal, înlocuirea măsurii de asigurare a accesului la rețeaua publică de telefonie, la un punct fix, prin intermediul telecentrelor, cu măsura de asigurare a accesului și conectării la un punct fix la rețelele publice de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului, la nivel de gospodărie.

De asemenea, ca urmare a creșterii volumului de trafic și a complexității conținutului transmis, ANCOM consideră necesară definirea accesului funcțional la internet ca fiind serviciul care permite o viteză maximă de transfer a datelor pentru descărcare (download) de cel puțin 144kbps, și nu de 33kbps ca până acum.

Totodată, ANCOM a inclus în proiectul de decizie o serie de obligații care pot fi impuse furnizorilor de serviciu universal pentru a asigura condiții echivalente de acces la aceste servicii pentru utilizatorii cu handicap. Astfel, furnizorilor de serviciu universal li se va putea impune obligația de a transmite persoanelor cu deficiențe de vedere, la cerere și gratuit, condițiile contractuale de prestare a serviciilor, facturile simple sau alte materiale promoționale tipărite cu fonturi mai mari, în limbaj Braille sau prin poștă electronică într-un format care este compatibil cu majoritatea programelor de citire a documentelor, de a asigura accesul facil în punctele proprii de lucru pentru persoanele cu deficiențe locomotorii, de a asigura accesul prin mesaje scurte scrise sau text-relay la numărul unic pentru apeluri de urgență, de a asigura pachete tarifare speciale pentru persoanele cu deficiențe de vorbire sau de auz, de a amplasa telefoanele publice cu plată în așa fel încât să fie permanent accesibile persoanelor cu deficiențe locomotorii sau vizuale ori de a asigura accesul gratuit la serviciul de informații privind abonații pentru

persoanele care se găsesc în imposibilitatea de a consulta registrul abonaților din cauza deficiențelor de vedere.

ANCOM a propus, de asemenea, modificarea modalității de determinare a costului net și a mecanismului de finanțare al acestuia, sumele necesare finanțării serviciului universal urmând a fi colectate doar după determinarea costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal.

În ceea ce privește procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal, ANCOM a decis menținerea procedurii de desemnare prin intermediul licitației publice deschise și a stabilit o perioadă maximă de desemnare a furnizorului de serviciu universal de 10 ani, perioada concretă urmând a fi stabilită în cadrul fiecărei proceduri organizate.

În conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la proiectul deciziei, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite în cadrul perioadei de consultare se referă, în principal, la următoarele aspecte:

1. Nivelul minim de calitate pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice, avut în vedere de ANCOM, la evaluarea cererilor rezonabile pentru asigurarea conectării și accesului la un punct fix la o rețea publică de telefonie, cât și a nivelului minim de calitate pe care vor fi obligați să-l respecte furnizorii de serviciu universal desemnați.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea nr. 304/2003 pentru serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, republicată „*Dreptul de acces la serviciul universal reprezintă dreptul tuturor utilizatorilor finali de pe teritoriul României de a beneficia de serviciile din sfera serviciului universal, la un anumit nivel de calitate, indiferent de localizarea geografică și la tarife accesibile.*”

Nivelul de calitate al serviciilor incluse în sfera serviciului universal se apreciază prin prisma unor parametri de calitate, precum sunt cei prevăzuți în Anexa III la Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva privind serviciul universal). Acest nivel de calitate trebuie să asigure o funcționare corespunzătoare a serviciilor furnizate, similare cu cele furnizate în mod curent pe piață.

Totodată, parametrii de calitate care vor trebui respectați de către furnizorii de serviciu universal desemnați, vor fi specificați în documentația pentru elaborarea și prezentarea ofertei în vederea desemnării furnizorului de serviciu universal, mai concret în cuprinsul caietului de sarcini, precum se menționează la art. 43 din proiectul de decizie supus consultării publice.

Indicatorii minimi de calitate pe care vor fi obligați să îi respecte furnizorii de serviciu universal pentru furnizarea accesului la un punct fix la rețeaua publică de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului, respectiv pentru furnizarea accesului la telefoanele publice cu plată se pot referi la: ponderea deranjamentelor raportate per linie de acces, timpul necesar remedierii deranjamentelor liniilor de acces, rata apelurilor nereușite, timpul de stabilire a conexiunii. Pentru serviciul de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților indicatorii minimali se pot referi la: rata medie a apelurilor

nereușite, durata maximă de preluare a apelurilor, iar pentru registrul abonaților în format electronic se va avea în vedere: disponibilitatea registrului abonaților, numărul minim de accesări simultane, etc.

2. Definirea „accesului funcțional la internet” în sensul scăderii vitezei la 64kbps.

Contrar opiniei exprimate de respondent, ANCOM nu a definit accesul funcțional la internet ca un serviciu de sine stătător inclus în sfera serviciului universal. Dimpotrivă, proiectul deciziei reglementează accesul funcțional la internet în contextul asigurării accesului și conectării la un punct fix la rețelele publice de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului. Prin urmare, o conexiune care asigură doar accesul funcțional la internet nu este eligibilă ca serviciu inclus în sfera serviciului universal. De asemenea, din același motiv, nu se poate vorbi de o extindere a sferei serviciului universal pentru a include serviciul de acces la internet în bandă largă.

Modificările aduse cadrului comunitar de reglementare privind serviciul universal prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului se referă, printre altele, și la eliminarea limitării accesului funcțional la internet la rate de transfer mai mici de 56 kbps, ceea ce echivala cu accesul la servicii de acces la internet în bandă îngustă.

Astfel, conform considerentului 5 din această directivă, conexiunile de date la rețeaua publică de comunicații la un punct fix ar trebui să poată asigura comunicații de date la viteze suficiente pentru accesarea serviciilor on-line, precum cele furnizate prin intermediul internetului public.

Așa cum precizam și în expunerea de motive la proiectul de decizie supus consultării, din observațiile primite de Autoritate în consultarea publică privind modalitățile de implementare a serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice în România a rezultat necesitatea definirii sintagmei de „acces funcțional la internet”. Astfel, la întrebarea ANCOM „În contextul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 304/2003, care este viteza de transfer pe care o considerați suficientă pentru a „permite accesul funcțional la internet”, având în vedere tehnologiile utilizate preponderent de majoritatea abonaților din România?” au fost indicate diferite viteze de transfer a datelor, începând de la 56 kbps până la 2 Mbps. Cu toate acestea, majoritatea respondenților au evidențiat faptul că viteza de transfer minimă de 33 kbps prevăzută în Anexa nr. 1 la Decizia președintelui ANRC nr. 1074/2004 nu mai corespunde realităților actuale („[...] nu se mai justifică susținerea prin intermediul serviciului universal a unor viteze de transfer mici, având în vedere evoluțiile tehnologice din piață. Considerăm că viteza de transfer pentru „accesul funcțional la internet” ar trebui să fie mai mare pentru a reflecta tehnologiile și aplicațiile”).

Având în vedere dezvoltarea pieței de comunicații electronice din ultimii ani, creșterea nevoilor utilizatorilor finali în ceea ce privește serviciul de acces la internet în contextul necesității primirii sau transmiterii unui volum de date din ce în ce mai ridicat, precum și a unor servicii de conținut din ce în ce mai complexe, dar și comentariile primite din partea industriei și a utilizatorilor finali în perioada consultării publice, Autoritatea propune ca „accesul funcțional la internet” să fie definit ca acel serviciu de

acces la internet care permite o viteză maximă de transfer a datelor „best effort” pentru descărcare (download) de cel puțin 144 kbps. De altfel, 99,9% dintre conexiunile de acces la puncte fixe la internet furnizate în România permit o viteză maximă de transfer a datelor „best effort” pentru descărcare (download) mai mare de 144 kbps .

În plus, potrivit datelor transmise de furnizorii de servicii de comunicații electronice ca răspuns la un chestionar transmis de ANCOM, în luna martie 2010 exista un număr de 846 de localități (cu o populație de 202.138 de locuitori și un număr de 76.505 de gospodării), care nu erau acoperite cu rețele de acces de comunicații electronice care să permită furnizarea de servicii de comunicații electronice în bandă largă. Și, în următorii trei ani, conform intențiilor de dezvoltare exprimate de respondenți, vor mai fi doar 433 de localități (cu o populație de 105.893 de locuitori și un număr de 39.657 de gospodării) fără acoperire cu rețele de acces de comunicații electronice care să permită furnizarea de servicii de comunicații electronice în bandă largă.

3. Diminuarea plafonului de 5.000 euro aferent costurilor de instalare a serviciului de acces la un punct fix la rețeaua publică de telefonie, condiție a stabilirii rezonabilității unei cereri, și furnizarea unor clarificări privind determinarea acestui plafon.

Niciun respondent nu a explicat pe ce considerente consideră plafonul propus de ANCOM prea mare și nici nu a propus un plafon alternativ sau o altă manieră de calcul, față de cea propusă de ANCOM. Apreciem că acest plafon permite o fundamentare obiectivă pe date de intrare certe și ipoteze realiste, indicate în expunerea de motive.

Astfel, datele pe care a fost determinat plafonul de 5.000 de euro au drept sursă modelul LRAIC+ al rețelei de acces a S.C. Romtelecom S.A. și se referă la investiția medie necesară pentru instalarea unui km de buclă locală în zonele rurale (267 eur/km), lungimea maximă a buclelor locale furnizate în condiții comerciale (\approx km) și rata de penetrare la nivel de gospodării rurale de segmentele de buclă locală (\approx %). Suplimentar, ANCOM a estimat că:

a) lungimea buclelor locale furnizate în condiții rezonabile poate fi cu 50% mai mare față de cele mai lungi bucle locale furnizate de S.C. Romtelecom S.A. în condiții comerciale;

b) ariile geografice (localitățile) în care ar putea fi desemnați furnizori de serviciu universal pot prezenta caracteristici geografice și demografice particulare, în care indicatorul privind penetrarea gospodăriilor de segmente de buclă locală este cu până la 50% mai mic față de media în rețeaua de acces rurală a S.C. Romtelecom S.A..

4. Reducerea perioadei maxime pentru care poate fi desemnat furnizorul de serviciu universal.

Decizia președintelui ANRC nr. 1074/2004 a stabilit perioade **minime** de desemnare a furnizorului de serviciu universal, existând un anumit grad de incertitudine juridică pentru furnizorii de pe piață cu privire la durata maximă pentru care poate fi desemnat furnizorul de serviciu universal. Având în vedere tocmai acest aspect, prezentul proiect de decizie elimină perioada minimă de desemnare, ceea ce va permite Autorității să stabilească, de la caz la caz, perioade mai scurte de desemnare decât cele prevăzute în Decizia președintelui ANRC nr. 1074/2004, în funcție de nevoile utilizatorilor finali din zonele în care vor fi desemnați furnizorii de serviciu universal. De altfel, stabilirea unei perioade maxime de desemnare nu înseamnă că furnizorii de serviciu

universal vor fi desemnați, în mod automat, pentru o perioadă de 10 ani. Perioada efectivă de desemnare va fi stabilită de către Autoritate în cadrul fiecărei proceduri de desemnare organizate, în funcție de caracteristici cum ar fi nevoia de servicii din sfera serviciului universal, eficiența desemnării, inclusiv o perioadă de amortizare a costurilor inițiale etc., astfel încât să se asigure viabilitatea economică a serviciilor furnizate.

Într-adevăr, Directiva 2009/136/CE stabilește că statele membre au libertatea de a stabili o perioadă minimă pentru desemnarea furnizorilor de serviciu universal. Or, stabilirea unei perioade minime de desemnare este mult mai restrictivă din punctul de vedere al concurenței decât stabilirea unei perioade maxime, care permite o anumită flexibilitate, care să minimizeze impactul desemnării unui furnizor de serviciu universal pe piață. În acest context, nu înțelegem argumentele unor respondenți care precizează că stabilirea unui perioade minime de desemnare este preferabilă.

5. Realizarea anuală a studiului privind localitățile în care este necesară asigurarea accesului la rețelele publice de telefonie, la un punct fix.

Așa cum se precizează și în textul art. 6 alin. (1) din proiectul de decizie, localitățile în care se asigură accesul la un punct fix la rețele publice de telefonie se determină avându-se în vedere cererea și gradul de disponibilitate a serviciilor de telefonie destinate publicului în respectivele localități. Studiul realizat de ANCOM are ca scop stabilirea situației, la un moment dat, în vederea demarării procedurilor de implementare a serviciului universal în acele localități în care nu este posibilă furnizarea unui set minim de servicii în condiții comerciale.

În plus, efectuarea cu o periodicitate prestabilită, în cazul de față „anual”, fără existența clară a necesității unor astfel de studii ar presupune consumul nejustificat de resurse atât din partea Autorității, cât și din partea operatorilor.

6. Un respondent a solicitat restrângerea obligației operatorilor de a furniza ANCOM statistica cererilor, pentru fiecare localitate, prin care li s-a solicitat acestora asigurarea conectării și accesului la punct fix la rețeaua publică de telefonie, care nu au putut fi satisfăcute în condiții comerciale, exclusiv la cererile primite după intrarea în vigoare a prezentului proiect de decizie. Respondentul a menționat că operatorii nu au avut, până în prezent, obligația de a ține evidența unor astfel de cereri, motiv pentru care nu ar putea fi furnizată statistica cererilor primite de aceștia înainte de data intrării în vigoare a proiectului de decizie care face obiectul consultării.

În primul rând, menționăm faptul că potrivit Anexei nr. 2 la Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr. 151/2006 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice, indicatorul ir201, furnizorii de servicii de acces la rețelele publice de telefonie, la punct fix, au obligația de a raporta numărul de cereri nerezolvate privind conectarea la rețeaua publică fixă, rămase în așteptare din lipsa posibilităților tehnice. Prin urmare, nu se poate argumenta lipsa obligației de a ține evidența acestor cereri. Față de Decizia președintelui ANRC nr. 151/2006, prin prezentul proiect de decizie se vor solicita anumite informații suplimentare referitoare la cererile pentru asigurarea conectării și accesului la un punct fix la rețeaua publică de telefonie, care nu au putut fi satisfăcute în condiții comerciale, în vederea evaluării de către Autoritate a nevoii și a oportunității de a interveni prin intermediul mecanismului de serviciu universal.

ANCOM poate solicita furnizorilor anumite categorii de informații, chiar în afara cadrului stabilit de proiectul deciziei, aceste informații putând viza inclusiv statistici privind cererile de acces la un punct fix la rețeaua publică de telefonie care nu au putut fi satisfăcute comercial. Proiectul deciziei asigură pentru furnizori doar predictibilitate, transparență și proporționalitate cu privire la natura și cantitatea informațiilor solicitate de autoritate.

În concluzie, Autoritatea își menține poziția cu privire la obligația furnizorilor de servicii de telefonie destinate publicului de a transmite ANCOM statistica cererilor prin care li s-a solicitat asigurarea conectării și accesului la un punct fix, la rețeaua publică de telefonie, în forma propusă în proiectul deciziei.

7. Plata eșalonată a tarifului de conectare la rețeaua publică de telefonie.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (7) din Legea nr. 304/2003, „ANCOM poate impune furnizorilor de serviciu universal stabilirea unor modalități prin care consumatorii au posibilitatea de a plăti eșalonat tariful de conectare la rețeaua publică de telefonie.”

Condițiile particulare în care furnizorul de serviciu universal va fi obligat să acorde această facilitate vor fi stabilite de acesta prin oferta depusă și vor fi incluse în decizia de desemnare.

8. Clarificarea modalității de aplicare a principiului nediscriminării în funcție de zona geografică pe baza căruia se stabilesc tarifele practicate de furnizorul de serviciu universal și eliminarea prevederii referitoare la aplicarea principiului nediscriminării, în special în ceea ce privește telefoanele publice cu plată.

Considerentul 10 din Directiva 2002/22/CE clarifică sintagma „accesibilitatea tarifelor” ca referindu-se la tarife stabilite „de statele membre la nivel național, luându-se în considerare condițiile naționale specifice și poate implica fixarea de tarife comune, indiferent de amplasarea geografică [...]”.

De asemenea, conform dispozițiilor art. 9 alin. (2) din Legea nr. 304/2003, „ANCOM poate obliga furnizorii de serviciu universal să aplice tarife comune, inclusiv prin stabilirea unei medii pe zone geografice, pe teritoriul național, având în vedere condițiile specifice, sau să respecte anumite plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor.”

În acest caz, principiul nediscriminării vizează aplicarea de tarife echivalente utilizatorilor finali aflați în circumstanțe echivalente, indiferent de zona geografică în care acestora li se furnizează servicii. Aplicarea acestui principiu pleacă de la premisa că tarifele practicate de furnizorul de serviciu universal în localitățile în care s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal trebuie să fie similare, dar nu în mod necesar identice, cu cele practicate de acesta în localitățile unde nu s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal, astfel încât utilizatorii finali cărora le furnizează serviciile pentru care a fost desemnat ca furnizor de serviciu universal să nu fie dezavantajați față de alți utilizatori finali, din cauza localizării geografice.

Pentru a asigura efectivitatea îndeplinirii obligației de nediscriminare a utilizatorilor finali din localitățile în care s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal față de restul utilizatorilor finali, proiectul de decizie supus consultării publice prevede că tarifele practicate de furnizorul de serviciu universal pot fi modificate doar cu acordul prealabil al ANCOM, pe baza unei cereri transmise cu cel puțin 90 de zile în avans. Astfel, în vederea

obținerii acestui acord, ANCOM va urmări, printre altele, ca noile tarife să nu fie discriminatorii pentru utilizatorii finali din localitățile unde s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal.

9. Modificarea prevederilor proiectului de decizie astfel încât doar majorarea tarifelor să fie supusă aprobării ANCOM și să se evidențieze faptul că obligația de control a tarifelor se aplică doar pentru serviciile furnizate în localitățile pentru care furnizorul de serviciu universal a fost desemnat.

ANCOM va modifica prevederile proiectului deciziei în sensul clarificării sferei obligației furnizorului de serviciu universal cu privire la tipul de tarife a căror modificare trebuie notificată către ANCOM de către furnizorul de serviciu universal. Astfel, doar acele tarife aplicabile serviciilor din sfera serviciului universal pentru care a fost desemnat vor trebui aprobate în prealabil de ANCOM.

Obligația de control a tarifelor se referă exclusiv la tarifele aplicate serviciilor incluse în sfera serviciului universal furnizate în condițiile/localitățile pentru care a fost desemnat furnizorul de serviciu universal. După cum reiese din art. 6 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din proiectul de decizie supus consultării publice, furnizorii de serviciu universal vor fi desemnați exclusiv pentru localitățile unde este necesară intervenția prin mecanismul serviciului universal, iar nu la nivel național. În consecință, rezultă că obligația de control a tarifelor nu se poate extinde la nivel național, ci va fi circumscrisă tarifelor în localitățile pentru care respectivul furnizor de serviciu universal a fost desemnat.

În mod evident, modificarea de către furnizorul de serviciu universal a tarifelor practicate în zonele în care nu s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal nu va implica aprobarea automată de către Autoritate a modificării tarifelor în localitățile în care s-a intervenit prin mecanismul serviciului universal.

Modificările de tarife pentru serviciile incluse în sfera serviciului universal, propuse de furnizorul de serviciu universal, trebuie să fie temeinic justificate. În procesul de analizare a cererii furnizorului de serviciu universal, ANCOM va urmări să se asigure că interesul utilizatorilor finali nu este prejudiciat, în cazul unor majorări excesive, iar concurența nu este afectată. De asemenea, prin prisma aplicării principiului nediscriminării, ar putea rezulta că modificarea tarifelor în localitățile în care se furnizează servicii prin mecanismul de serviciu universal este sau nu este justificată, rezultatul acestei analize putând fi aplicarea unor tarife diferite în aceste zone.

În plus, Autoritatea consideră că este necesară aprobarea prealabilă inclusiv când această modificare se referă la reducerea tarifelor. Sumele de bani obținute de la utilizatorii finali cu titlu de tarif pentru accesarea și utilizarea serviciilor incluse în sfera serviciului universal reprezintă o parte din veniturile obținute din furnizarea serviciului universal. În contextul în care veniturile din furnizarea serviciului universal ar fi diminuate în mod nejustificat, costul net aferent asigurării serviciului universal ar crește, prin urmare ar crește și contribuția furnizorilor obligați la compensarea costului net al furnizării serviciului universal. Prin urmare, o eventuală reducere nejustificată a tarifelor pentru serviciile din sfera serviciului universal nu ar avea consecințe negative asupra furnizorului de serviciu universal, ci ar fi suportată de furnizorii obligați la compensarea costului net al furnizării serviciului universal, ceea ce poate crea premisele unui comportament anticoncurențial din partea furnizorului de serviciu universal.

10. Un respondent solicită înlocuirea sintagmei „[...] în cazul în care consideră [...]” cu „[...] în cazul în care constată [...]” din primele alineate ale

art. 12 și art. 20, în scopul eliminării aprecierilor de ordin subiectiv ale autorității de reglementare.

Directiva 2002/22/CE, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 304/2003, face, în mod intenționat, distincție între cele două sintagme „consideră” (art. 12) și „constată” (art. 13), oferind autorităților de reglementare libertatea de a estima dacă furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal poate constitui o sarcină injustă care să conducă la calcularea costului net. Pe de altă parte, ANCOM nu poate constata că există o sarcină injustă decât după determinarea costului net, ori observația face referire la o etapă premergătoare celei de determinare a costului net.

11. Modificarea indicatorului $V_{\text{alte servicii}}$ din formula de calcul a costului net aferent furnizării serviciilor din sfera serviciului universal întrucât în acesta se regăsesc și costuri aferente resurselor proprii ale furnizorului, resurse puse la dispoziție independent de activitatea de furnizare a serviciilor din sfera serviciului universal

Conform Anexei IV la Directiva 2002/22/CE, Partea A: *„Autoritățile naționale de reglementare iau în considerare toate mijloacele posibile de stimulare a operatorilor (desemnați sau nu) pentru îndeplinirea obligațiilor lor de serviciu universal într-un mod rentabil. Costul net corespunde diferenței dintre costul net suportat de o întreprindere desemnată atunci când aceasta furnizează un serviciu universal și atunci când nu îl furnizează. [...] Trebuie să se acorde atenția cuvenită evaluării corecte a costurilor pe care întreprinderea desemnată le-ar fi evitat dacă ar fi putut alege să nu aibă obligații de serviciu universal.”*

Furnizarea altor servicii decât cele pentru care a fost desemnat este o opțiune comercială a furnizorului de serviciu universal. Pentru a furniza serviciile suplimentare, furnizorul desemnat poate utiliza infrastructura finanțată din fonduri publice pentru furnizarea serviciului pentru care a fost desemnat, realizând astfel economii de scop. Totuși, chiar în aceste condiții, ANCOM nu ar putea compensa costurile cu furnizarea altor servicii din afara sferei serviciului universal, acest lucru fiind interzis de normele legislative în vigoare atât la nivel național cât și european.

Prin urmare, dacă furnizorul respectiv începe să furnizeze și alte servicii, veniturile obținute din furnizarea acestora vor fi luate în considerare la determinarea costului net, prin diminuarea costurilor cu sumele respective. De asemenea, costurile înregistrate pentru furnizarea acelor servicii suplimentare față de cele din sfera serviciului universal, sunt recunoscute și identificate prin indicatorul $C_{\text{alte servicii}}$ din formula costului net stabilită prin proiectul de decizie la art. 12 alin. (2), prin adăugarea la totalul costurilor înregistrate cu furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal.

Totuși, în cazul în care diferența dintre veniturile obținute din furnizarea altor servicii de comunicații electronice decât cele incluse în sfera serviciului universal și costurile aferente furnizării acestor servicii este negativă, această pierdere nu va fi luată în considerare la determinarea costului net în scopul de a preveni efectuarea unor cheltuieli ineficiente.

12. Definierea beneficiilor intangibile și inserarea unor prevederi referitoare la criteriile de cuantificare

ANCOM consideră că definiția „beneficiilor intangibile” menționată în proiectul deciziei nu introduce nici pe departe un concept inovator, atâta timp cât majoritatea

statelor membre au definit această sintagmă utilizând aceiași sau mai mulți factori pentru cuantificarea acestor beneficii.

Beneficiile intangibile, așa cum se menționează și în considerentul 20 din Directiva 2002/22/CE, reprezintă o estimare în termeni monetari a avantajelor indirecte pe care un furnizor le are datorită poziției sale de furnizor de serviciu universal.

Totodată, ANCOM consideră că parametrii care surprind cel mai bine în România impactul pozitiv al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal asupra pieței serviciilor respective sunt cei obținuți din notorietate, ubicuitate sau garanția calității serviciilor furnizate certificată de obligativitatea respectării parametrilor de calitate stabiliți prin decizia de desemnare. Pentru o mai bună percepție asupra conceptului de „beneficii intangibile” sunt prezentate în continuare explicații suplimentare referitoare la cei trei factori identificați în definiția beneficiilor intangibile de la art. 12 alin. (2) din Proiectul de decizie.

Notorietatea se referă la faptul că marca comercială a furnizorului de serviciu universal este recunoscută pe piață ca urmare a îndeplinirii obligației de serviciu universal, afectând astfel percepția consumatorilor, precum și impactul asupra profitabilității actuale și viitoare a furnizorului.

Ubicuitatea se constată atunci când cumpărătorii migrează dintr-o zonă mai puțin dezvoltată din punct de vedere economic într-o zonă cu o economie dinamică și competitivă, iar cumpărătorii respectivi optează pentru utilizarea serviciului asigurat de către furnizorul de serviciu universal în detrimentul competitorilor săi, neștiind de existența acestora.

Garanția calității serviciilor se reduce la siguranța oferită utilizatorilor finali, prin prisma obligației impuse de ANCOM cu privire la respectarea parametrilor de calitate stabiliți prin decizia de desemnare, fapt care oferă utilizatorilor finali certitudinea că vor beneficia de un nivel minim de calitate cert pe întreaga perioadă de desemnare a furnizorului de serviciu universal ales să le pună la dispoziție serviciile.

Un exemplu de beneficiu intangibil este reprezentat de consolidarea recunoașterii și a valorii mărcii comerciale a furnizorului desemnat ca furnizor de serviciu universal.

O metodă importantă de evaluare a beneficiilor intangibile constă în analiza implicațiilor economice generate de beneficiile obținute. Astfel, pornind de la ideea că în urma atribuirii calității de furnizor de serviciu universal, structura calitativă a imaginii acestuia a înregistrat un progres evident, atunci beneficiul intangibil în acest caz poate fi cuantificat, de exemplu, prin stabilirea unui procent din bugetul furnizorului de serviciu universal alocat pentru publicitate și marketing sau chiar un procent din cifra de afaceri a furnizorului beneficiar al acestui avantaj.

13. Includerea în categoria costurilor înregistrate cu furnizarea serviciilor de acces și conectare la un punct fix la o rețea publică de telefonie, precum și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului și a altor costuri cu echipamente sau lucrări necesare instalării liniei de acces, de ex: instalare fibră optică, instalare stație mobilă de bază.

Costurile înregistrate de furnizorii de serviciu universal cu punerea la dispoziția utilizatorilor finali a serviciilor de acces și conectare la un punct fix la o rețea publică de telefonie, precum și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului, cuprind inclusiv costurile determinate de „instalarea liniei de acces”. În această categorie se identifică toate costurile referitoare la echipamente, materiale, manoperă necesare pentru instalarea liniei de acces, nefiind necesară evidențierea separată a acestor elemente de cost.

14. Inserarea unor elemente certe ce vor fi luate în considerare la determinarea costului net astfel încât să se obțină detalierea noțiunilor „costuri eficiente”, respectiv „rată rezonabilă de recuperare a capitalului investit”.

Noțiunile de „costuri eficiente” și „rată rezonabilă de recuperare a capitalului investit” sunt utilizate în mod curent și explicate *in extenso* atât în doctrina de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice, cât și în practica de reglementare a ANCOM. Informații suplimentare privind utilizarea, semnificația și practicile în utilizarea acestor noțiuni pot fi obținute, spre exemplu, de pe paginile de internet www.erg.eu.int sau www.ancom.org.ro.

Detaliile privind elementele individuale de cost, elemente care vor fi luate în considerare la stabilirea costului net, precum și privind eventualele plafoane ale acestor elemente de cost, vor fi stabilite și incluse în caietul de sarcini întocmit pentru desemnarea furnizorului de serviciu universal.

Fără a prejudicia considerațiile de mai sus, precizăm că rata rezonabilă de recuperare a capitalurilor investite nu este un factor exogen, în afara controlului operatorilor, însă ține cont de riscurile asociate investițiilor.

15. Eliminarea obligației impusă furnizorului de serviciu universal de a ține evidența contabilă separată.

Așa cum s-a argumentat și prin intermediul documentul de Sinteză a observațiilor la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației nr. 3284/2007 pentru modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr. 1074/2004 privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, în conformitate cu prevederile Comunicării Comisiei Europene privind serviciile de interes general în Europa, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. C-17/2001, serviciile incluse în sfera serviciului universal din domeniul comunicațiilor electronice cad sub incidența dispozițiilor referitoare la serviciile de interes economic general, în virtutea obiectului acestui gen de servicii, respectiv furnizarea anumitor servicii în schimbul unor tarife rezonabile și la un anumit nivel de calitate, independent de gradul de profitabilitate al acestor activități.

De asemenea, aplicabilitatea în ceea ce privește serviciile din sfera serviciului universal din sectorul comunicațiilor electronice a prevederilor comunitare din domeniul ajutoarelor de stat este menționată și de considerentul 18 a Directivei 2002/22/CE. Astfel, costul net pentru aceste servicii trebuie calculat într-o manieră transparentă, iar compensarea acestuia trebuie să se realizeze cu respectarea minimei atingeri aduse pieței și să fie compatibilă cu prevederilor relevante din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene în ceea ce privește ajutoarele de stat.

Principiile menționate anterior au fost incluse și în cuprinsul Deciziei Curții Europene de Justiție (CEJ) în cauza C-280/00 (Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH). Această decizie a stabilit condițiile în care compensarea serviciilor de interes economic general nu constituie măsuri de ajutor de stat, cadrul legal elaborat la nivel comunitar consacrand considerentele CEJ statuate în această decizie.

Astfel, în conformitate cu prevederile cadrului comunitar în domeniul ajutorului de stat sub forma compensărilor pentru serviciul public, compensarea serviciilor publice nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiții:

a) prestarea serviciului de interes economic general trebuie să fie încredințată printr-un act administrativ, fiind necesar ca obligațiile furnizorului unui asemenea serviciu să fie clar definite;

b) parametrii pe baza cărora se calculează compensarea trebuie să fie stabiliți *ex ante*, într-o manieră obiectivă și transparentă;

c) cuantumul compensării nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor asociate prestării serviciilor de interes economic general;

d) acordarea compensării trebuie să fie realizată în cadrul unei proceduri deschise, transparente, competitive de natura licitației publice, în lipsa unei asemenea proceduri fiind necesar ca nivelul compensării să fie determinat pe baza analizei costurilor pe care o companie bine administrată le-ar fi înregistrat prin prestarea unor servicii de interes economic general.

În cazul în care aceste condiții nu sunt îndeplinite în mod cumulativ, măsurile de finanțare a serviciilor de interes economic general constituie ajutor de stat, compatibilitatea acestor măsuri cu prevederile legale în materia ajutorului de stat analizându-se în conformitate cu prevederile Deciziei Comisiei Europene 2005/842/CE privind aplicarea art. 86 alin. (2) din Tratatul de instituire a Comunității Europene în cazul ajutorului de stat sub forma compensării acordate anumitor agenți economici cărora le-a fost încredințată operarea serviciilor de interes economic general.

În plus, aceste documente prevăd că, indiferent de calificarea măsurilor de finanțare a serviciilor de interes economic general din punctul de vedere al ajutorului de stat, compensarea acestor servicii are anumite efecte. Astfel, în situația în care operatorii care primesc, sub orice formă, o compensare pentru furnizarea serviciilor de interes economic general a căror prestare le-a fost încredințată, și, totodată, desfășoară și alte activități, sunt obligați să țină evidențe financiare specifice separate, pe de o parte pentru serviciile din sfera serviciilor de interes economic general pe care le furnizează, iar, pe de altă parte, pentru celelalte activități, care nu sunt incluse în această sferă.

Această prevedere a fost transpusă la nivel național prin dispozițiile art. 23¹ alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 137/2007, potrivit căreia *„Întreprinderile publice, inclusiv cele care activează în domeniul industriei prelucrătoare, întreprinderile care desfășoară un serviciu de interes economic general, precum și cele care sunt beneficiare de drepturi speciale sau exclusive, care primesc sub orice formă o compensare pentru aceste prestații și, totodată, desfășoară și alte activități, sunt obligate să țină evidențe specifice pe activități, în scopul asigurării transparenței financiare.”*

Prin urmare, instituirea în sarcina furnizorilor de serviciu universal a obligației de elaborare a unor situații financiare separate în scopul evidențierii distincte a costurilor și veniturilor aferente activităților corespunzătoare serviciilor din sfera serviciului universal este stabilită de prevederile legale din domeniul ajutorului de stat. Totodată, această obligație este impusă tuturor furnizorilor desemnați de serviciu universal, independent de serviciul pentru care aceștia au fost desemnați.

Pe de altă parte, pentru determinarea corectă a costului net este evidentă necesitatea evidențierii distincte a veniturilor/costurilor aferente serviciului universal, față de veniturile/costurile aferente serviciilor conexe celor din sfera serviciului universal. Astfel, pentru determinarea realistă a acestor categorii de venituri/costuri se impune

necesitatea evidențierii contabile separate pentru activitățile care au legătură cu furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal, astfel încât să se asigure o imagine clară și fidelă a activității de furnizare a serviciilor incluse în sfera serviciului universal, ca și cum aceasta ar fi realizată de o entitate distinctă.

16. Includerea în formula de calcul a costului net a costurilor înregistrate ca urmare a certificării de către un auditor independent a situației privind costurile, veniturile și capitalul angajat.

La determinarea costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal se vor lua în calcul toate cheltuielile directe și indirecte înregistrate ca urmare a impunerii obligațiilor de serviciu universal, inclusiv cheltuielile legate de obligația privind întocmirea evidenței contabile separate și costurile certificării de către un auditor independent, necesare pentru respectarea dispozițiilor art. 13 alin. (2), art. 21 alin. (2) și art. 34 alin. (2). Astfel, în formula de calcul al costului net sunt deja identificate toate categoriile de costuri, inclusiv costurile „generate de furnizarea serviciului universal” (C_{SU}). De asemenea, conform art. 12 alin. (6) din proiectul deciziei, „La determinarea costurilor înregistrate cu furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal se va lua în considerare o marjă aferentă cheltuielilor indirecte”. Aceste costuri vor fi considerate de ANCOM ca fiind costuri eligibile determinate de furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal în condițiile în care vor fi fundamentate de către furnizorul care solicită compensarea costului net.

17. Eliminarea obligației de certificare de către un auditor independent a situațiilor financiare separate.

Conform dispozițiilor art. 12 alin. (3) din Legea nr. 304/2003, „Informațiile contabile și orice alte informații utilizate pentru calcularea costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal, conform prevederilor alin. (2) lit. a), vor fi verificate de către ANCOM sau de către un auditor independent, auditul fiind aprobat de ANCOM.”

Așa cum precizam mai sus, cheltuielile cu auditul vor fi luate în considerare la estimarea costului net, numai dacă nivelul acestora este în același timp eficient și cert, circumstanțe în care sunt considerate costuri indirect atribuibile activităților de serviciu universal. De asemenea, în contextul în care situațiile financiare reglementate prin legislația financiar-contabilă sunt supuse deja auditului statutar, adăugarea auditului de reglementare la auditul statutar nu poate conduce decât la o majorare aproape nesemnificativă a costurilor auditului statutar, reflectare firească a „scopul[ui] relativ redus al serviciului universal, așa cum a fost definit de ANCOM”, situație recunoscută de respondent. Mai mult, aceste cheltuieli, deși luate în considerare la determinarea costului net, nu pot reprezenta o povară injustă nici pentru ceilalți operatori care contribuie la finanțarea serviciului universal, având în vedere că auditul de reglementare asigură certificarea costurilor înregistrate de operatorul desemnat și permite recuperarea doar a cheltuielilor justificate și eficiente, inclusiv în ceea ce privește auditul evidențelor contabile separate. În plus, trebuie să se țină cont de faptul că realizarea auditului este exigibilă doar în momentul în care furnizorul desemnat înregistrează un cost net, considerat de autoritatea de reglementare ca fiind o sarcină injustă, și solicită compensarea acestuia.

18. Eliminarea posibilității desemnării furnizorilor de serviciu universal pentru asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată deoarece utilizatorii finali au încetat să mai considere telefoanele publice cu plată un mijloc esențial de acces la serviciile de telefonie la un punct fix, iar gradul ridicat de acoperire și penetrare a rețelelor și serviciilor de telefonie la puncte mobile fac din telefoanele publice cu plată un produs depășit din punct de vedere tehnologic.

Punctul 5.2. „Asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată” din Expunerea de motive la proiectul de decizie supus consultării publice tratează, în mod cuprinzător, aspectele legate de necesitatea impunerii unor obligații legate de asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată prin prisma serviciului universal. Astfel, disponibilitatea acestui serviciu în sfera serviciului universal urmează a fi asigurată doar în acele zone în care solicitările nu pot fi satisfăcute în condiții comerciale, precum în cazul locațiilor în care serviciile de telefonie la puncte mobile nu pot fi utilizate (ex. spitale, penitenciare) sau, din contră, rețelele publice mobile sunt suprasolicitate (ex. gări, aeroporturi).

Mai mult decât atât, până la modificarea legislației naționale, în sensul eliminării din sfera serviciului universal a accesului la telefoanele publice cu plată, dreptul de acces la acest tip de servicii trebuie garantat în conformitate cu prevederile art. 7 din Legea nr. 304/2003.

19. Un respondent solicită definirea clară a telefonului public cu plată (caracteristici, tip taxare etc.).

Art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 304/2003 definește telefonul public cu plată ca fiind „telefonul pus la dispoziție publicului, plata realizându-se în numerar, prin cărți de credit sau debit, cartele preplătite, inclusiv cartele utilizabile pe bază de coduri de apelare.” Caracteristicile specifice concrete pe care trebuie să le aibă telefonul public instalat de un furnizor de serviciu universal desemnat vor fi cuprinse în documentația aferentă licitației și, respectiv, în decizia de desemnare.

20. Se solicită eliminarea întregii Secțiuni 2 din proiectul deciziei, iar, în cazul în care această observație nu este acceptată, să fie inserate condiții suplimentare (ex. neacoperirea cu servicii de telefonie la puncte mobile sau rata de scăzută de penetrare a serviciilor de telefonie la puncte fixe) pentru a fi desemnați furnizori de serviciu universal în vederea asigurării accesului la telefoanele publice cu plată.

Deși telefoanele publice cu plată pot fi considerate alte mijloace de acces la serviciile de telefonie destinate publicului, complementare celorlalte, totuși disponibilitatea acestor servicii trebuie asigurată prin mecanismul serviciului universal potrivit art. 7 din Legea nr. 304/2003. În consecință, dreptul de acces la telefoane publice cu plată al utilizatorilor finali nu poate fi îngădit de condiții ce nu țin în mod direct de asigurarea accesului la acest serviciu, precum gradul de acoperire a rețelelor publice mobile sau gradul de penetrare a serviciilor de telefonie la puncte fixe. Mai mult decât atât, așa cum s-a precizat și în Expunerea de motive ce însoțește prezentul proiect de decizie, există locații în care utilizarea altor forme de comunicații poate fi ineficientă sau este chiar interzisă.

21. Un respondent a solicitat completarea art. 14 alin. (1), astfel încât să rezulte că desemnarea furnizorului de serviciu universal pentru asigurarea accesului la telefoane publice cu plată se poate face doar pentru localitățile eligibile stabilite de ANCOM.

În ceea ce privește asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată, aceasta se realizează doar în locațiile pentru care autoritățile administrației publice locale asigură anumite facilități și numai dacă localitatea respectivă îndeplinește anumite condiții, evaluate de ANCOM. Pe cale de consecință, în orice localitate în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în proiectul deciziei, ANCOM poate decide să organizeze o procedură pentru desemnarea unui furnizor de serviciu universal. În contextul în care îndeplinirea cumulativă a condițiilor depinde într-o mare măsură și de implicarea autorităților administrației publice locale, determinarea *a priori* a unor localități eligibile pentru asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată este practic imposibilă.

22. Eliminarea posibilității instalării de telefoane publice cu plată în localitățile urbane.

Având în vedere poziția exprimată de ANCOM la pct. 20 și 21 de mai sus, și ținând seama de principiul nediscriminării, nu putem elimina *ab initio* dreptul utilizatorilor din anumite localități urbane de a beneficia de accesul la telefoanele publice cu plată în cazul în care sunt îndeplinite condițiile cumulative impuse de ANCOM pentru asigurarea acestor servicii.

23. Clarificarea sintagmei „față de alți utilizatori” din cuprinsul art. 16 alin. (2) din proiectul deciziei.

Prin sintagma „față de alți utilizatori” se face referire la utilizatorii finali ai telefoanelor publice cu plată, ai aceluiași furnizor de serviciu universal, aflați în localitățile în care accesul este asigurat în condiții comerciale, comparativ cu utilizatorii finali aflați în acele localități în care accesul la telefoanele publice cu plată este asigurat ca urmare a obligațiilor de serviciu universal.

24. Eliminarea obligației de control al tarifelor pentru serviciile furnizate prin intermediul telefoanelor publice cu plată.

În conformitate cu dispozițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 304/2003, care transpune art. 9 din Directiva 2002/22/CE, ANCOM „*monitorizează evoluția și nivelul tarifelor serviciilor din sfera serviciului universal, prestate de furnizorii de serviciu universal, în special în legătură cu nivelul general al prețurilor și al veniturilor consumatorilor.*” De asemenea, potrivit alineatului (2) al aceluiași articol, ANCOM poate obliga furnizorii de serviciu universal să aplice tarife comune sau să respecte anumite plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor. Aceste obligații vizează tarifele tuturor serviciilor incluse în sfera serviciului universal, inclusiv la cele pentru servicii furnizate prin intermediul telefoanelor publice cu plată.

25. Definirea gradului „scăzut” de utilizare al telefoanelor publice cu plată care va putea conduce la încetarea furnizării serviciului.

Gradul de utilizare al telefoanelor publice cu plată de la care furnizorul de serviciu universal desemnat poate înceta să furnizeze servicii prin intermediul telefonului public cu plată instalat, va fi stabilit prin intermediul documentației pentru elaborarea și prezentarea ofertei și prin decizia de desemnare a furnizorului de serviciu universal, în funcție de condițiile concrete corespunzătoare locațiilor în care acestea vor fi instalate.

26. Stabilirea modalității de aplicare a dispozițiilor art. 15 – 18 anterior elaborării caietului de sarcini.

Modalitățile de aplicare a dispozițiilor art. 15 – 18 din proiectul de decizie se stabilesc prin intermediul documentației pentru elaborarea și prezentarea ofertei. Termenul scurs între publicarea anunțului de licitație și cel stabilit pentru depunerea ofertelor va asigura posibilitatea tuturor ofertanților de a lua la cunoștință și a elabora ofertele în acord cu datele tehnico-economice ale documentației. De asemenea, în practică, autoritatea de reglementare a supus consultării documentațiile pentru desemnarea furnizorilor de serviciu universal.

27. Un respondent solicită modificarea formulei de calcul a costului net aferent furnizării accesului la un punct fix la rețelele publice de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului pentru a fi la fel cu cea aplicată la calcularea costului net în cazul furnizării accesului la telefoanele publice cu plată.

Furnizarea accesului la telefoanele publice cu plată reprezintă unul dintre serviciile incluse în sfera serviciului universal care nu permite furnizorului de serviciu universal căruia îi incumbă această obligație să pună la dispoziție și alte servicii în afara celor pentru care a fost desemnat. Astfel că, spre deosebire de modalitatea de calcul a costului net în cazul furnizării accesului la un punct fix la rețelele publice de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului, caz în care trebuie luată în considerare și posibilitatea furnizării unor servicii conexe celor pentru care a fost făcută desemnarea, în această situație singurele venituri și cheltuieli ale furnizorului de serviciu universal sunt cele obținute ca urmare a desemnării.

Prin urmare, generalizându-se această formulă de calcul și la calculul costului net în cazul furnizării accesului la punct fix la rețelele publice de telefonie și a accesului la un punct fix la serviciile de telefonie destinate publicului, s-ar admite ca eventuala diferență pozitivă dintre veniturile obținute din furnizarea altor servicii de comunicații electronice decât cele incluse în sfera serviciului universal către utilizatorii finali din localitatea pentru care a fost desemnat furnizorul de serviciu universal și costurile eficiente ale furnizării acestor servicii să nu fie luată în considerare la determinarea costului net. Acest fapt ar conduce în mod inevitabil la o supracompensare injustă a costului net. De asemenea, pct. 7 din Expunerea de motive prezintă în detaliu modificările din proiectul de decizie referitoare la modalitatea de calcul a costului net.

28. Completarea alin. (2) și (3) ale art. 27 prin introducerea elementelor de cost referitoare la „transmiterea efectivă a bazei de date”.

Prevederile art. 27 alin. (2), respectiv ale alin. (3), din proiectul de decizie cuprind elementele de cost care pot fi luate în considerare la stabilirea tarifelor solicitate furnizorilor de serviciu universal desemnați de către furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului care atribuie numere de telefon abonaților pentru punerea la dispoziție a informațiilor relevante în vederea realizării bazei complete de date a abonaților serviciilor de telefonie destinate publicului. Astfel, lit. c) și d) ale art. 27 alin. (2) și (3) conțin referiri la costurile pe care le incumbă transmiterea efectivă a bazelor de date de către furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului, care atribuie numere de telefon abonaților.

29. Eliminarea obligației furnizorilor de a transmite „documente contabile, comerciale ori de management intern” în scopul justificării orientării pe costuri a tarifelor percepute furnizorului de serviciu universal pentru transmiterea bazelor de date cu proprii abonați.

Experiența dobândită prin practica de reglementare a ANCOM, în ceea ce privește obligația ce îi incumbă cu privire la verificarea orientării în funcție de costuri a tarifelor solicitate furnizorului de serviciu universal, a demonstrat că a fost necesară transmiterea unui număr însemnat de solicitări de informații către furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului care atribuie numere de telefon abonaților, ca urmare a nivelului extrem de general al informațiilor furnizate în vederea justificării tarifelor. Totodată, în anumite cazuri a fost nevoie chiar de demararea unor acțiuni de control pentru clarificarea anumitor aspecte tehnice.

Astfel, în scopul eficientizării activității de verificare a orientării în funcție de costuri a tarifelor solicitate furnizorului de serviciu universal pentru punerea la dispoziție a informațiilor relevante, ANCOM consideră necesară impunerea unei obligații legate de justificarea acestor tarife cu documente contabile, comerciale ori de management intern. În acest sens, furnizorii vor trebui să probeze veridicitatea datelor comunicate ANCOM, în scopul eliminării riscului unei eventuale interpretări subiective sau în neconcordanță cu realitatea a elementelor de cost luate în considerare la stabilirea tarifelor solicitate furnizorului de serviciu universal.

30. Modificarea obligației operatorilor de a transmite justificarea fundamentării în funcție de costuri a tarifelor percepute furnizorului de serviciu universal astfel încât să se raporteze aceste situații doar o singură dată, inițial și ori de câte ori se modifică aceste tarife, pe motiv că acestea trebuie să fie nediscriminatorii.

Art. 27 alin. (4) din proiectul de decizie prevede obligația furnizorilor de servicii de telefonie destinate publicului care atribuie numere de telefon abonaților de a transmite ANCOM justificările fundamentării în funcție de costuri a tarifelor solicitate furnizorului de serviciu universal, *„pe baza unor documente contabile, comerciale ori de management intern din care să reiasă în mod corect și complet baza de determinare a costurilor”*. Pe de altă parte, aceste justificări vor trebui transmise ANCOM în termen de 30 de zile de la data încheierii acordurilor cu furnizorii de serviciu universal prevăzute la art. 26 alin. (3) din proiectul deciziei și, acolo unde este cazul, de la data modificării tarifelor prevăzute în aceste acorduri.

Prin urmare, coroborând dispozițiile enunțate anterior, se desprinde concluzia că aceste justificări vor fi transmise și argumentate cu documente contabile, comerciale ori de management intern la prima încheiere a unui acord cu un furnizor de serviciu universal, iar apoi, succesiv, ori de câte ori se vor modifica respectivele tarife.

În situația în care, ulterior, se va încheia un acord cu un alt furnizor de serviciu universal, desemnat între timp, iar tariful aplicat acestuia reprezintă un tarif care a fost justificat și apreciat de Autoritate ca fiind orientat către costuri, atunci furnizorul de servicii de telefonie destinate publicului nu va trebui să mai transmită o altă justificare a tariful aplicat noului furnizor de serviciu universal. Pe de altă parte, dacă intervin circumstanțe noi, care afectează elementele de cost care au stat la baza determinării tarifelor, atunci este necesară reevaluarea tarifelor de către Autoritate.

În orice caz, Autoritatea ține să precizeze că evaluarea tarifelor s-a realizat pe baza unor informații obiective transmise de furnizorii de servicii de telefonie destinate publicului și reprezintă expresia unor costuri eficiente înregistrate de respectivii furnizori. Pe cale de consecință, tariful determinat ca fiind orientat către costuri este un tarif maxim.

31. Un respondent solicită inserarea în cadrul art. 35 al proiectului de decizie a precizării că obligațiile impuse furnizorului de serviciu universal referitoare la facilitățile acordate persoanelor cu dizabilități vor fi specificate în caietele de sarcini.

Precum rezultă din interpretarea art. 43 lit. c) din proiectul de decizie supus consultării publice, condițiile particulare în care furnizorul de serviciu universal va fi obligat să acorde anumite facilități persoanelor cu dizabilități vor fi stabilite de ANCOM prin caietul de sarcini al licitației. Pe de altă parte, în cazul desemnării furnizorilor de serviciu universal prin procedura de licitație publică sau din oficiu, actul administrativ din care izvorăsc drepturile și obligațiile acestor furnizori este decizia de desemnare, chiar dacă aceasta face referire atât la caietul de sarcini, cât și la oferta depusă de furnizor.

32. Eliminarea unor sau a tuturor facilităților pentru utilizatorii finali cu handicap.

Obligațiile prevăzute la art. 35 alin. (2) au ca scop asigurarea dreptului de acces la serviciile de comunicații pentru persoanele cu dizabilități în condiții echivalente cu cele de care beneficiază majoritatea utilizatorilor finali. Conform considerentului 36 al Directivei 2009/136/CE acest drept trebuie asigurat „indiferent de costurile adiacente” pe care le implică, astfel că observația potrivit căreia implementarea acestor obligații presupune „costuri semnificative” nu poate fi luată în considerare. De altfel, necesitatea asigurării unor facilități pentru persoanele cu dizabilități care să permită acestora să utilizeze anumite servicii minime în condiții echivalente cu ceilalți utilizatori finali sunt prevăzute atât de Directiva 2002/22/CE în forma inițială, cât și de Legea nr. 304/2003. Promovarea drepturilor persoanelor cu handicap constituie, în acest context, unul dintre obiectivele cadrului de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice. Prin urmare, argumentul că asigurarea unor facilități pentru aceste persoane poate determina costuri semnificative nu poate fi acceptat, în special în contextul serviciului universal, în condițiile în care astfel s-ar asigura echivalența accesului. Mai mult, facilitățile incluse în proiectul deciziei sunt asigurate în cele mai multe state membre, ca un minim pachet de drepturi pentru utilizatorii cu handicap. Subliniem că noul cadru de la nivelul Uniunii Europene crește atribuțiile autorităților de reglementare în ceea ce privește asigurarea echivalenței

accesului pentru utilizatorii cu dizabilități, chiar în afara sferei serviciului universal, extinzând măsurile care pot fi adoptate la asigurarea disponibilității unor echipamente.

De asemenea, ANCOM dorește să sublinieze că asigurarea unor pachete tarifare speciale, potrivit art. 35 alin. (2) lit. d) din proiectul deciziei, nu se referă la facilități sau reduceri de ordin financiar, cum ar fi tarife sau opțiuni tarifare diferite de cele practicate în condiții comerciale, ce ar putea fi considerate măsuri destinate persoanelor cu venituri reduse. Pachetele tarifare speciale pentru persoanele cu dizabilități se referă la oferirea anumitor facilități care să asigure utilizarea efectivă a serviciilor incluse în sfera serviciului universal de către aceste persoane, în funcție de necesitățile de protecție individuale. Doar cu titlu de exemplu precizăm că o persoană cu deficiențe de vorbire ar avea nevoie de un pachet tarifar care să includă doar mesaje scrise scurte.

De asemenea, în ceea ce privește eliminarea obligației privind accesul gratuit la serviciul de informații privind abonații, în anumite limite, pentru persoanele cu deficiențe de vedere, datorită încălcării principiului nediscriminării pe „criterii de sănătate”, art. 8 alin. (1) din Legea nr. 304/2003, care transpune art. 7 alin. (1) din Directiva 2002/22/CE, prevede că *„ANCOM va lua măsuri specifice, acolo unde este cazul, pentru a asigura accesul și posibilitatea utilizatorilor finali cu handicap de a beneficia de serviciile de telefonie destinate publicului, inclusiv la serviciile de urgență, la serviciile de informații privind abonații și la registrele abonaților, în condiții echivalente celor de care beneficiază ceilalți utilizatori finali.”*

Totodată, art. 29 alin. (1) al proiectului deciziei dispune că *„accesul la registrul complet al abonaților în formă electronică se realizează în mod gratuit.”*

Coroborând dispozițiile de mai sus, se desprinde necesitatea oferirii alternativei apelării gratuite a serviciului de informații privind abonații de către persoanele cu deficiențe de vedere, ținând cont de faptul că ceilalți utilizatori finali ai acestui serviciu au posibilitatea de a consulta gratuit registrul complet al abonaților în formă electronică.

Prin urmare, obligația prevăzută la art. 35 alin. (4), la care se face referire prin prezenta observație, nu face decât să faciliteze accesul în condiții echivalente, din punct de vedere al gratuității, la serviciul de informații privind abonații, persoanelor care se găsesc în imposibilitatea evidentă de a consulta registrul abonaților în formă electronică din cauza deficiențelor de vedere față de ceilalți utilizatori finali. Mai mult, pentru a împiedica eventualele abuzuri, ANCOM condiționează această facilitate de furnizarea de către persoanele în cauză a unei copii de pe *„certificatul privind încadrarea în gradul și tipul de handicap”*.

33. Extinderea termenului de depunere a ofertelor și calcularea acestora de la data punerii în vânzare a documentațiilor pentru elaborarea și prezentarea ofertei.

Conform practicii de reglementare a ANCOM, momentul lansării anunțului de participare la licitația publică coincide cu data punerii la dispoziția potențialilor ofertanți a documentației pentru elaborarea și prezentarea ofertei. De asemenea, termenul de 40 de zile de la data publicării anunțului este unul minim, ANCOM putând stabili un termen mai mare în cazul în care va considera că elaborarea ofertelor necesită un timp mai îndelungat.

34. Prelungirea termenului de 6 zile alocat publicării răspunsurilor la solicitările primite în cadrul procedurii de licitație și, respectiv, a celui de 7 zile alocat publicării modificărilor aduse de ANCOM documentației licitației din proprie inițiativă.

Modificarea termenului pentru publicarea răspunsurilor la solicitările primite în cadrul procedurii de licitație va conduce, implicit, la reducerea termenului în care ofertanții pot solicita clarificări. Autoritatea a luat în considerare, totuși, comentariile primite și a propus prelungirea termenelor prin transformarea lor în zile lucrătoare și, de asemenea, a stabilit posibilitatea ANCOM de a prelungi termenul limită pentru depunerea ofertelor în cazul în care modificările realizate schimbă semnificativ condițiile din documentația licitației.

35. Un respondent solicită modificarea prevederii art. 47 alin (5) astfel încât participarea la licitație cu oferte individuale a persoanelor din același grup să fie interzisă *ab initio*.

Potrivit cadrului general în domeniul achizițiilor publice, participarea persoanelor din același grup cu oferte individuale la proceduri de achiziție publică este permisă dacă „*nu este de natură să distorsioneze concurența*”. Același principiu îl va respecta și ANCOM atunci când decide dacă persoanele din același grup vor putea participa sau nu la o procedură de licitație. Astfel, ANCOM va lua în considerare toate aspectele care ar putea restrânge, distorsiona sau limita concurența pe piață ce ar rezulta din depunerea de oferte concurente de către persoanele din același grup.

36. Clarificarea criteriilor pe baza cărora ANCOM poate decide repetarea procedurii de licitație sau trecerea la desemnarea din oficiu.

Repetarea procedurii de licitație sau trecerea la desemnarea din oficiu reprezintă o decizie de oportunitate a Autorității, care va fi luată astfel încât asigurarea serviciului universal să devină efectivă într-un interval cât mai redus, maximizându-se beneficiile utilizatorilor finali. În acest sens, ANCOM va lua în considerare criterii precum nevoia utilizatorilor finali de a avea acces la serviciile incluse în sfera serviciului universal, numărul de furnizori care au participat la procedura inițială de licitație, valoarea calitativă sau economică a ofertelor depuse în procedura inițială de licitație etc.

37. Eliminarea criteriului referitor la facilitățile puse la dispoziția utilizatorilor finali cu handicap dintre criteriile de stabilire a ofertei câștigătoare, pe motiv de imposibilitate a aplicării și lipsă de relevanță.

În vederea stabilirii ofertei câștigătoare în cadrul licitației publice, ANCOM poate lua în considerare unul sau mai multe criterii dintre cele enumerate la art. 50 alin. (4) din proiectul de decizie. Fiecare dintre criterii va fi stabilit și punctat în consecință, în funcție de caracteristicile serviciului pentru care se lansează licitația publică și va fi cuprins în documentația pentru elaborarea și prezentarea ofertei, astfel încât să fie cunoscut din timp de către toți posibii ofertanți. Criteriul în discuție oferă, încă de la momentul depunerii ofertelor, o imagine clară asupra capacității și disponibilității operatorului de a oferi asemenea facilități, în cazul în care se decide impunerea în sarcina furnizorului de serviciu universal a unor obligații legate de asigurarea unor facilități pentru persoanele cu handicap. Mai mult, așa cum precizam mai sus, protejarea și promovarea drepturilor

acestor persoane a dobândit o importanță sporită la nivel european, iar ANCOM va lua măsurile necesare astfel încât, în exercitarea propriilor atribuții, să acorde un interes crescut intereselor persoanelor cu dizabilități.

38. Clarificarea criteriilor luate în considerare pentru desemnarea din oficiu a furnizorului de serviciu universal.

Așa cum de altfel se precizează în proiectul deciziei, în vederea desemnării furnizorului de serviciu universal, ANCOM va lua în considerare unul sau mai multe dintre criteriile prevăzute la art. 50 alin. (4). Aceste criterii evaluează capacitățile unui eventual furnizor de a asigura furnizarea, efectivă și neîntreruptă, a serviciilor incluse în sfera serviciului universal, la un anumit nivel de calitate și la un tarif care să reflecte costurile eficiente înregistrate.

Modalitatea în care aceste criterii au fost aplicate în vederea desemnării din oficiu a unui anumit furnizor de serviciu universal va fi explicată în documentul de motivare al deciziei de desemnare, care va fi supus consultării publice. De altfel, deși în mod evident art. 50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 nu stabilește „criteriile de desemnare”, această prevedere legală obligă ANCOM să respecte principiul transparenței cu privire la măsurile pe care intenționează să le adopte care au un impact semnificativ pe piață, principiu care include motivarea unor eventuale măsuri supuse consultării.

39. Stabilirea unui plafon anual maxim al contribuției pentru fondul de serviciu universal (500.000 sau 1.000.000 euro) concomitent cu lărgirea bazei de impunere prin obligarea tuturor operatorilor să contribuie la fondul de serviciu universal sau cel puțin a celor care sunt prezenți pe piață de mai mult de trei ani. De asemenea, s-a solicitat reducerea contribuției cu cel puțin 20% pe an, „corespunzător diminuării nevoii de serviciu universal precum și eficienței măsurilor de implementare”.

Așa cum s-a precizat și la pct. 7 din cadrul Expunerii de motive la proiectul de decizie, durata prezenței pe piață a fost un criteriu luat în considerare la stabilirea plafonului de 3.000.000 euro aferent cifrei de afaceri a operatorilor obligați să contribuie la fondul pentru serviciul universal, în condițiile în care este puțin probabil ca o astfel de valoare să fie atinsă de noii intrați pe piață încă din primul an.

În ceea ce privește stabilirea unui plafon maxim al contribuției anuale, precum și diminuarea cu 20% pe an a contribuției la fondul de serviciu universal, având în vedere prevederile art. 57 alin. (1) și alin. (3), atât numărul operatorilor care contribuie la fondul de serviciu universal și care reprezintă baza de impozitare, cât și necesarul total de finanțare al serviciului universal nu se pot determina în avans, astfel încât este imposibilă o plafonare a nivelului contribuției la o anumită sumă și, cu atât mai mult, nu se poate stabili o țintă de diminuare procentuală anuală a acestei contribuții. În plus, de exemplu, în cazul în care în anul 2011 vor fi desemnați doi furnizori de serviciu universal pentru acoperirea a 4 localități, perioada de desemnare fiind de 3 ani, iar în anul 2012 vor fi desemnați alți doi furnizori cu obligația de a furniza servicii în alte 5 localități, perioada de desemnare fiind tot de 3 ani, necesarul de finanțare poate crește de la un an la altul.

40. Completarea art. 57 alin. (7) astfel „[...] până la data de 30 iunie, situațiile financiare în care să fie evidențiate veniturile [...]”.

ANCOM este de acord cu sugestia primită și va modifica alin. (7) al art. 57 astfel: *„În vederea determinării cuantumului contribuțiilor individuale datorate de furnizorii prevăzuți la alin. (1), aceștia sunt obligați să transmită ANCOM, până la data de 30 iunie, o situație în care să fie evidențiate veniturile realizate în anul anterior din furnizarea accesului pe piața de gros, inclusiv din serviciile de interconectare și din serviciile de roaming, precum și din furnizarea serviciilor de retransmisie a programelor audiovizuale pe piața cu amănuntul.”*

41. Eliminarea prevederilor alin. (2) și (3) ale art. 58.

Prevederile alin. (2) și (3) ale art. 58 din proiectul deciziei supus consultării publice au în vedere faptul că, pentru determinarea tarifului de monitorizare încasat de ANCOM, există deja o obligație, conform prevederilor art. 48⁶ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002, în sarcina furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, de a transmite ANCOM situațiile financiare anuale conținând cifrele de afaceri înscrise în contul de profit și pierdere, în cazul în care optează pentru luarea în considerare a veniturilor obținute din furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice pentru determinarea tarifului de monitorizare, în locul cifrei de afaceri globale. În scopul aplicării prevederilor legale a fost emisă Decizia președintelui ANRCTI nr.2892/2007 privind procedura de determinare a anumitor obligații financiare ale furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice și ale furnizorilor de servicii poștale către Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației. Având în vedere cele descrise mai sus, ANCOM apreciază că aceste prevederi nu determină costuri suplimentare pentru furnizorii care au optat pentru luarea în considerare a veniturilor obținute din furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice pentru determinarea tarifului de monitorizare.

De asemenea, art. 58 din proiectul de decizie reprezintă numai o posibilitate a furnizorilor de a opta ca stabilirea cuantumului contribuției la fondul de serviciu universal să se facă în funcție de veniturile rezultate exclusiv din furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice, cealaltă posibilitate fiind prevăzută la art. 57 din proiectul deciziei, și anume stabilirea cuantumului contribuției la fondul de serviciu universal în funcție de cifra de afaceri.

42. Prelungirea termenului în care furnizorii au obligația de a plăti contribuția la fondul de serviciu universal, argumentând că termenele propuse sunt disproportionale, și reducerea la 3 luni a termenului în care se virează suma ce constituie costul net al furnizării serviciului, către furnizorul de serviciu universal.

În primul rând, trebuie evidențiat faptul că singura argumentație a respondenților pentru prelungirea termenului de plată pentru contribuția la fondul de serviciu universal este legată de asigurarea unei proporții între termenul acordat ANCOM și cel acordat furnizorilor fără a se argumenta de ce nu sunt suficiente 45 de zile pentru a realiza plata contribuției. Termenele propuse de Autoritate iau în considerare activitățile pe care aceasta trebuie să le desfășoare și complexitatea lor.

Astfel, a fost propus un termen de:

- maxim 90 de zile pentru stabilirea sumei ce urmează a fi compensată furnizorului de serviciu universal, având în vedere faptul că ANCOM trebuie să analizeze toate documentele puse la dispoziție de furnizorul de serviciu universal și, de asemenea, trebuie să determine eventualele beneficii intangibile ale acestuia;

- maxim 40 de zile pentru stabilirea cuantumului contribuțiilor și comunicarea deciziilor individuale fiecărui furnizor;

- maxim 35 de zile pentru colectarea sumelor de la furnizorii rău-platnici și compensarea costului net.

De asemenea, trebuie avut în vedere că furnizorii care contribuie la fondul de serviciu universal au ca termen data de 30 iunie pentru transmiterea informațiilor necesare determinării contribuțiilor individuale, astfel încât prelungirea termenului pentru plata contribuției ar prelungi foarte mult perioada în care furnizorul de serviciu universal va încasa compensarea costului net.

Având în vedere cele prezentate mai sus, ANCOM își menține poziția cu privire la termenele propuse în proiectul de decizie.

43. Publicarea anuală a unui raport privind costurile și veniturile aferente serviciului universal, în scopul asigurării transparenței mecanismului de finanțare.

Având în vedere prevederile art. 14 alin. (2) din Legea 304/2003, ANCOM a publicat pe pagina proprie de internet, în rapoartele anuale de activitate, toate informațiile relevante legate de compensarea costului net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal. Astfel, în raport sunt evidențiate toate sumele aferente fondului de serviciu universal prevăzute în buget/în deciziile de impunere emise de ANCOM, sumele colectate de Autoritate în fiecare an, sumele anuale plătite de ANCOM, inclusiv sumele primite de fiecare beneficiar al plăților din acest fond, fiind astfel asigurată transparența totală a mecanismului de finanțare.

44. Stabilirea unor indicatori pentru monitorizarea periodică a nevoii de serviciu universal și a eficienței măsurilor luate de ANCOM pentru implementarea serviciului universal.

Monitorizarea acțiunilor întreprinse de ANCOM în vederea implementării serviciului universal se realizează, potrivit pct. 10 din Strategia națională privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice, pe baza următorilor indicatori:

1. rata de penetrare a serviciilor din sfera serviciului universal la nivel de populație și pe gospodării;

2. numărul de utilizatori finali în zonele geografice unde au fost implementate măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite prin prezenta strategie;

3. gradul de acoperire cu servicii din sfera serviciului universal la nivel de populație;

4. numărul utilizatorilor cu dizabilități care au optat pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice ca urmare a reglementărilor specifice privind serviciul universal.

De asemenea, potrivit pct. 14 din același document „*Implementarea măsurilor destinate atingerii obiectivelor stabilite prin prezenta strategie revine ANCOM. Pe parcursul implementării, MCSI va urmări aplicarea eficientă a măsurilor stabilite, prin monitorizarea continuă a modului de desfășurare a acțiunilor întreprinse în direcția îndeplinirii obiectivelor fixate, cu scopul de a identifica din timp tendințele de schimbare și de a elabora căi de acțiune adecvate noilor situații existente pe piață.*”

În consecință, ANCOM consideră că nu mai este necesară reluarea acestor indicatori în proiectul de decizie.